

РЕШЕНИЕ

№ 7522

гр. София, 23.12.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 22 състав,
в публично заседание на 27.11.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Десислава Корнезова

при участието на секретаря Илияна Тодорова и при участието на прокурора Първолета Станчева, като разгледа дело номер **11194** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203-чл.207 от АПК.

Предявен е иск с правна квалификация чл.1 ал.1 ЗОДОВ.

Образувано е по искова молба с вх. № 27810/16.09.2019г., подадена от Н. В. Х., чрез процесуален представител адв. С. Ю., срещу НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ (НАП), с искане да ѝ заплати обезщетение в размер на 1 000.00 (хиляда) лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди за периода 15.07.2019г.-16.09.2019г. в резултат на неизпълнение в достатъчна степен от страна на ответника на задължението по чл.59, ал.1 от Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД), чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защитата на личните данни (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета (GDPR), заедно със законната лихва върху тази сума, считано от 16.09.2019г. до окончателното изплащане на вземанията.

В обстоятелствената част на исковата молба се излагат следните релевантни за спора твърдения: Ищцата посочва, че на 15.07.2019г. от информационните масиви на НАП е била изтеглена информация в голям обем, съдържаща личните данни на милиони български граждани. Ответникът неправомерно е бездействал, като не е изпълнил задължението си да осигури ефективна защита и сигурност на личните данни. Ищцата се почувствала притеснена и се натоварила психически, че е възможно да бъде злоупотребено с нейните лични данни под най-различна форма- да се отчужди нейно имущество, да се изтегли кредит на нейно име, да бъде променено гражданското ѝ

състояние и т.н. Това е повлияло на нормалния ѝ ритъм на живот, на отношенията с хората, на ежедневието ѝ, изпитвала страх и безпокойство от възможни физически нападения, заплахи, изнудвания, отвличания и т.н. с оглед изтеклите данни за доходите и адреса ѝ. Всички тези негативни проявления в емоционалното ѝ състояние били пряка и непосредствена последица от бездействието на НАП да осигури ефективни мерки за защита на личните данни.

Съдът е сезиран с осъдителен иск за сумата от 1 000.00 лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди, заедно със законната лихва върху главницата, считано от 16.09.2019г. и направените по делото разноски, съгласно приложен списък по чл.80 ГПК. В проведеното открито съдебно заседание на 27.11.2020г. ищецът се представлява от адв. С. Ю. и адв. И. Ю., които поддържат исковата претенция и молят съдът да я уважи.

Ответникът – НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ е депозирал на 18.11.2019г. писмен отговор по чл.131 ГПК във вр. чл.144 АПК, в който е посочено, че не са осъществени в своята кумулативност предпоставките по чл.1 ал.1 от ЗОДОВ, за да бъде ангажирана отговорността му по този ред. Неоторизираният достъп до информационните системи на НАП е в резултат на извършено престъпление по НК, а не вследствие на проявено бездействие и непредприемане на адекватни мерки за сигурност и защита на личните данни. Веднага след установяване на инцидента са предприети мерки за преустановяване на неоторизирания достъп, както и са уведомени всички компетентни държавни органи и физическите лица, чийто данни са били разпространени, предприети са активни мероприятия по информиране на обществеността, за да се преодолее неоснователния страх от евентуални злоупотреби. Чрез своя процесуален представител юрк.Нася А. в хода на устните състезания излага, че исковата претенция е неоснователна, а подробни правни аргументи в защита на това становище са развити в депозираните на 07.12.2020г. писмени бележки. Акцентира се върху недоказването на твърдението за настъпил вредоносен резултат, който да е в пряка причинна връзка с незаконосъобразно бездействие. В тежест на ищеца било да докаже реално настъпване на вреди, а не самосъздадена представа и съмнения за хипотетично съществуваща опасност от злоупотреба с лични данни.

Заключението на прокурора от Софийска градска прокуратура е, че исковата претенция е неоснователна.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.- град, след извършена преценка поотделно и в съвкупност на събраните по делото писмени доказателства, доводите и становищата на страните по реда на чл.235 ал.2 ГПК във вр.чл.144 АПК, приема за установено следното от фактическа страна:

Не се спори между страните в процеса, че на 15.07.2019г. за ищеца Н. В. Х. са изтекли лични данни в публичното пространство, за удостоверяването на който факт е представена 1 бр. справка от дата 17.08.2019г. В отговора на изпратеното текстово съобщение не са конкретизирани вида лични данни на ищеца, като напр. ЕГН, три имена, адрес и т.н.

Издадено е наказателно постановление № 004/28.08.2019г. от председателя на КЗЛД, с което на НАП за извършено нарушение по чл.32 § 1, б.„б“ от Регламент /ЕС/ 2016/679, защото при осъществяване на дейността си не е приложила подходящите технически и организационни мерки, в резултат на което е осъществен неоторизиран достъп, неразрешено разкриване и разпространение на лични данни на физически лица от

информационните бази данни, поддържани от агенцията, като в неправомерно достъпната и разпространена в интернет пространството информация се съдържат лични данни на 6 074 140 физически лица, което включва 4 104 786 живи физически лица, български и чужди граждани и 1 959 598 починали физически лица. Наложена е на основание чл.83 §4 б. "а" от ОРЗД имуществена санкция в размер на сумата от 5 100 000.00 лева. Този наказателен акт е обжалван от НАП пред СРС, като липсват по делото данни за постановен съдебен акт по реда на чл.59 от ЗАНН.

От КЗЛД е било издадено и Решение № ППН-02-399/22.08.2019г., с което на НАП са дадени 20бр. разпореждания да съобрази операциите по обработването на личните данни на физическите лица. Този административен акт е оспорен пред АССГ, II-ро отделение, 50 състав, като е било образувано адм.дело № 10477/2019г., по което към настоящия момент не е постановено решение.

Към отговора на исковата молба от ответната страна са представени и приети в процеса следните писмени доказателства- политика по информационна сигурност на НАП от м.05.2016г., методика за оценка на риска от м.11.2015г., инструкция № 2/08.05.2019г. за мерките и средствата за защита на личните данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри, заповед № ЗЦУ-733/17.06.2016г. на изпълнителен директор на НАП, заповед № ЗЦУ-1236/21.08.2019г. на изпълнителен директор на НАП, ведно с процедура „Администриране на информационна система в НАП“, политика по защита на личните данни в НАП, оценка на риска за информационната сигурност, заповед № ЗЦУ-1596/29.11.2017г. и указания към нея за унищожаване на информацията и информационните носители, заповед № ЗЦУ-586/30.04.2014г.

В процеса са събрани гласни доказателствени средства, чрез разпит на свидетеля Д. А. Ч., който излага, че знае от своя чичо, че личните данни на Н. Х. са станали публично известни в интернет пространството, вследствие на което тя се е страхувала да не се злоупотреби с тях и някой да изтегли кредит на нейно име. Лично ищцата не е споделяла на свидетеля тези свои притеснения, като Ч. знаел за тях от своя чичо. Нейни близки са говорили с нея и са се опитали да я успокоят. Свидетелят не знае, дали ищцата е подавала заявление до Ц. за получаване на информация дали са били теглени кредити на нейно име, както и да се е интересувала чрез НАП да узнае кои нейни лични данни са изтекли в интернет. Свидетелят не знае също кои конкретно лични данни на Н. Х. са станали обществено достояние, като посочва, че от м.07.2019г. до настоящия момент е общувал с нея само по телефона.

При така установените факти, АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.- град, обосновава следните правни изводи :

Предявеният иск е процесуално допустим, като подаден от страна, която има правен интерес от водене на настоящото производство, а ответникът е пасивно легитимиран по претенцията /определение № 5271/04.05.2020г. по адм.дело № 3518/2020г. на ВАС на РБ, V-то отделение/.

Отговорността по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди по своя характер е обективна, т.е. не е необходимо наличие на вина. Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, държавата и общините носят отговорност за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, като когато вредите са причинени от незаконно действие или бездействие, незаконосъобразността на действието или бездействието се установява от съда, пред

който е предявен искът за обезщетение. Разпоредбата урежда предпоставките, при които възниква задължение за поправяне на причинените вреди, като фактическият състав, при осъществяването на който възниква правото на обезщетение за вреди, включва следните елементи: вреда, незаконен акт, действие и/или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата при или по повод изпълнение на административна дейност; причинна връзка между вредата и акта, действието и/или бездействието.

Държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали те са причинени виновно от отговорното длъжностно лице. Пасивно легитимираният ответник по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, срещу когото следва да се предяви иска за обезщетение, съгласно чл. 205 от АПК е юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Под „орган” и по смисъла на § 1 т.1 ДР на АПК в случая се има предвид този държавен орган, чиито длъжностни лица със своите действия и/или бездействия са причинили вреди на граждани. Ето защо, НАП, като административен орган се явява надлежния ответник по предявения иск по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Ищецът Н. В. Х. извежда своята претенция за обезщетение от твърдението, че вредите са й причинени от незаконосъобразно бездействие на ответника - НАП да изпълни произтичащи от чл.59 ал.1 от ЗЗЛД, чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 (GDPR) (Регламента) задължения.

По аргумент от чл.204 ал.4 от АПК незаконосъобразността на бездействието следва да бъде установена от съда, пред който е предявен иска за обезщетение. Тук е мястото да бъде отбелязано, че с оглед становищата, застъпени в доктрината и съдебната практика - „бездействията“ на административните органи предполагат неизвършването на фактически действия при наличие на нормативноустановено задължение за извършване на такива действия, но не и изпълнение на задължение за волеизявление – за издаване на индивидуален административен акт. В настоящото производство се съобразява именно това разграничение, доколкото на изследване подлежи обстоятелството кое е било дължимото най-общо поведение на административния орган – НАП.

Съгласно мотивите на Тълкувателно решение № 3/22.04.2005г. по т.гр.д. № 3/2004г. на ОСГК на ВКС на РБ „държавата отговаря за всички вреди, пряка и непосредствена последица от увреждането, която отговорност е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите. Елемент от фактическия състав на отговорността на държавата е установяване незаконосъобразността на акта, действието или бездействието на държавния орган – т.е. ако изобщо не са регламентирани в закона, или ако противоречат на материално-правни и процесуални норми.....Когато вредите произтичат от фактически действия или бездействия на администрацията, обезщетението за тях може да се иска след признаването им за незаконни, което се установява в производството по обезщетението“.

Ответната страна е администратор на лични данни по см. на чл.4 § 7 от ОРЗД и при обработване на личните данни, следва да спазва принципите за законосъобразност и добросъвестност, залегнали в чл.5 §1 б.„а“, както и по б.„е“, а именно: личните

данни трябва да бъдат обработвани по начин, който гарантира подходящо ниво на сигурност на личните данни, включително защита срещу неразрешено или незаконосъобразно обработване и срещу случайна загуба, унищожаване или повреждане, като се прилагат подходящи технически или организационни мерки („цялостност и поверителност“).

Съгласно чл.59 ал.1 от ЗЗЛД, администраторът на лични данни /НАП/, като отчита естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, прилага подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с този закон. При необходимост тези мерки се преразглеждат и актуализират.

Същото задължение се съдържа и в чл. 24 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/, а в чл. 32 са предвидени конкретните мерки които следва да се предприемат, а именно: „Като се имат предвид достиженията на техническия прогрес, разходите за прилагане и естеството, обхватът, контекстът и целите на обработването, както и рисковете с различна вероятност и тежест за правата и свободите на физическите лица, администраторът и обработващият лични данни прилагат подходящи технически и организационни мерки за осигуряване на съобразено с този риск ниво на сигурност, включително, *inter alia*, когато е целесъобразно: а) псевдонимизация и криптиране на личните данни; б) способност за гарантиране на постоянна поверителност, цялостност, наличност и устойчивост на системите и услугите за обработване; в) способност за своевременно възстановяване на наличността и достъпа до личните данни в случай на физически или технически инцидент; г) процес на редовно изпитване, преценяване и оценка на ефективността на техническите и организационните мерки с оглед да се гарантира сигурността на обработването.

По см. на дефинитивното понятие по чл.4 § 12 от ОРЗД „нарушение на сигурността на лични данни“ означава нарушение на сигурността, което води до случайно или неправомерно унищожаване, загуба, промяна, неразрешено разкриване или достъп до лични данни, които се предават, съхраняват или обработват по друг начин.

Обстоятелството, че е изтекла на 15.07.2019г. информация от сървърите на НАП, вследствие неоторизиран достъп безспорно, сочи на противоправно бездействие на ответника да изпълни произтичащи от посочените разпоредби задължения да осигури достатъчна техническа надеждност и сигурност на информационната си система, за да защити физическите лица във връзка с обработването на личните им данни.

Именно техническата уязвимост на информационната система е довела до нерегламентирано разкриване и разпространение личните данни на ищеца Н. В. Х., която е следствие от неприлагането на подходящи мерки за защита. Ако ответникът беше изпълнил по изискуемия се ефективен начин задължението по предотвратяване изтичането на лични данни, то не би следвало да е възможно злоумишлено деяние, престъпно посегателство по смисъла на НК и обратно – щом има достатъчно данни, че е извършено деяние по чл.319а от НК, това означава, че задачата по предотвратяване на престъплението не е била изпълнена. НАП е следвало да извърши оценка на ефективността на техническите мерки, за да гарантира запазване и недопускане изтичането на личните данни на ищеца. Обстоятелството, че е извършена хакерска атака, осъществен е неправомерен достъп до информационната система на НАП е неоспоримо доказателство, че не са предприети подходящи технически и

организационни мерки за защита при обработване личните данни на ищеца, което е достатъчно да бъде направен извод за противоправност бездействието на НАП. Ответникът е бил длъжен периодично да преценява техническата надеждност и да обезпечи високо ниво на сигурност при обработването на личните данни. Ответникът не е изпълнил задължението си по предотвратяване на престъпление и опазване изтичането на лични данни, като от противоправното му бездействие следва твърдения от ищеца увреждащ резултат. Бездействието на НАП е незаконосъобразно, защото противоречи на нормативните изисквания на чл.59 ал.1 от ЗЗЛД, чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/. Ирелевантни са доводите на ответника, че след 15.07.2019 г., когато е осъществен нерегламентирания достъп до базата данни са били предприети мерки за защита на личните данни на гражданите.

Обезщетенията за неимуществени вреди се присъждат за конкретно претърпени физически и психически болки, страдания и неудобства, които са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразното бездействие на ответника. На репарирание подлежат и вътрешните, душевни състояния тогава, когато справедливостта налага същите да бъдат възмездени, но настъпването на същите не се предполага, а подлежи на главно и пълно доказване в процеса. В правната теория е прието, че обезщетението за неимуществени вреди е с компенсаторна функция, доколкото е възможно да бъдат компенсирани вредите в техния паричен еквивалент. Размерът на обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост при съобразяване на всички конкретни обективно съществуващи обстоятелства и практиката на съдилищата.

Н. В. Х. твърди, че е изпитала безпокойство, притеснение, стрес, почувствала се е застрашена от злоупотреба с личните ѝ данни. Изброените емоционални състояния, безспорно представляват вид неимуществени вреди. За да бъде уважен искът по основание, следва по категоричен начин да се установи, че са настъпили претендираните от ищеца неимуществени вреди и че те са в резултат на незаконосъобразното бездействие. Преживените стрес, безпокойство и притеснение, следва да са от такова естество, че да доведат до промяна в качеството на живот и поведение на ищеца. За установяване на така посочените неимуществени вреди бяха събрани в процеса гласни доказателства, чрез разпит на свидетеля Д. А. Ч.. Съдът не възприема и не кредитира неговите изявления, защото той няма преки и непосредствени впечатления от емоционалното състояние на ищцата. Сведенията, които той възпроизвежда пред съда са опосредени от разкази на неговия чичо. Освен това за съда възниква съмнение относно достоверността на неговите показания, доколкото същият твърди, че Н. В. Х. е на 60

годишна възраст, а в исковата молба е посочен нейн ЕГН [ЕГН], т.е. съобразно този ЕГН ищцата следва да е на 38 години. Обясненията на свидетеля са, че той е общувал през исковия период с Н. В. Х. единствено по телефона, като тя директно не му е споделяла за свои безпокойства и притеснения във връзка с разпространените ѝ лични данни.

Ето защо, в хода на процеса ищецът не доказва по безусловен и категоричен начин, че за него е настъпил реално твърдения вредоносен резултат. Липсват доказателства, от които да се установи какво е било действителното психично състояние на ищеца в периода 15.07.2019г.-16.09.2019г. и ако същото е било незадоволително и нестабилно, че това се е дължало и е било следствие именно от бездействието на администратора да обезпечи защитата на личните му данни.

В заключение, не са осъществени всички елементи от фактическия състав, за да бъде ангажирана отговорността по чл.1 ал.1 от ЗОДОВ, налице е незаконосъобразно бездействие на НАП, но не и реално доказано увреждане на Н. В. Х., което да е в пряка причинна връзка с бездействието, поради което съдът следва да отхвърли исковата претенция за обезвреда на неимуществени вреди.

На основание чл.10 ал.4 от ЗОДОВ /нова, обн. ДВ.бр.94/2019г./ ответната страна има право на присъждане на разноски, съразмерно с отхвърлената част от иска. В хода на устните състезания юрк. Нася А. не е заявила претенция за присъждане на юрисконсултско възнаграждение, както и не е представила списък на разноските по чл.80 ГПК. Такова искане е формулирано едва в депозираната на 07.12.2020г. писмена защита и тъй като същото е несвоевременно заявено, не следва да бъде уважавано.

Мотивиран от гореизложеното, **АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - град**, II-ро отделение, 22 състав

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ иска на **Н. В. Х.** от [населено място], област Я., [улица], предявен срещу **НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ** с адрес: [населено място], [улица] правно основание чл.1 ал.1 от ЗОДОВ.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховен Административен Съд на Република България с касационна жалба в 14-дневен срок от получаване на съобщението до страните за неговото постановяване.

Съдия: